

Др Борјанка ТРАЈКОВИЋ

ИГУМАН ДИОНИСИЈЕ МИКОВИЋ И САРАЈЕВСКИ ЧАСОПИС „БОСАНСКА ВИЛА” (1885-1914)

Кључне речи: Игуман Дионисије Миковић (1861-1942), књижевни рад, Никола Т. Кашиковић (1861-1927), уредник и власник сарајевског часописа „Босанска вила”, сарадња.

Најстарији литерарни годишњак који је у Боки и Далмацији излазио на српском језику више од три и по деценије, био је „Српско - далматински магазин” (1836-1873). Покренуо га је Божидар Петрановић, а потом су га уређивали Ђорђе Николајевић и Герасим Петрановић. Био је то први часопис који је излазио на народном језику у Приморју.

Годишњак „Српски магазин” (1896-1897, Нови Сад-Дубровник), који је настао као један од покушаја настављања „Српско-далматинског магазина”, издавао је и уређивао Дионисије Миковић, игуман рисанског манастира Бања, посвећен Св. великомученику Георгију. „Српски магазин” је покренут у Боки Которској. У то време Бока је под аустријском влашћу (од 1878. године административно у саставу провинције Далмације) и чинила погранични регион према Црној Гори. Цео приход од издавања „Српског магазина” Миковић је уступио задарском „Српском гласу”, органу далматинског Српства.

Дионисије Миковић је од 1910. до 1914. године уређивао илустровани календар „Бока”. Календар је штампан у Бокешкој штампарији у Котору, а приход од календара за 1911, 1912. и 1913. годину био је намењен часопису „Српска зора” у Дубровнику.

Ко је био Дионисије Миковић и откуда његова веза са сарајевским часописом „Босанска вила”, односно њеним уредником Николом Т. Кашиковићем?

Кратки животопис игумана манастира Бања, српског књижевника и публицисте Дионисија Миковића, објавила је „Босанска вила” 1898. године, у броју 18 од 30. септембра, из пера Богдана Р. Милановића. „По-зајмићемо” из „Вилиног” текста основне биографске податке о Миковићу. Димитрије Ђ. Миковић, у калуђерству наречени Дионисије, родио се

Дионисије Миковић

Никола Т. Кашиковић

у Паштровићима, на Челобрду (Далмација), 1861. године од оца Ђура и мајке Стане, рођ. Кажанегре. У раном детињству тешко се разболео и после чудесног оздрављења у манастиру Прасквици, родитељи га, према завештању, у петој години живота предају манастиру да изучава богословске науке. После дванаест година учења, пред епископом Герасимом Петрановићем положио је све испите са највишом оценом. Са осамнаест година се закалуђерио и пароховао у манастирима Прасквици, Градишту и Дуљеву. По сопственој жељи отишао је у манастир Бању, где је радио на васпитању и образовању младих калуђера. Због његових заслуга, епископ Герасим га је произвео за игумана, 6. децембра 1891. године у катедралној цркви Св. Николе у Котору.

Дионисије Миковић се књижевним прилозима први пут јавио 1881. године у „Словинцу”, а потом је постао сарадник најзначајнијих оновремених књижевних часописа: „Јавора”, „Гласа истине”, „Гласа Црногорца”, „Српског листа”, „Луче”, „Просвјете”, „Босанско-херцеговачког источника”, „Дубровника” и „Босанске виле”.

Дубоко родољубље и патриотизам игуман Дионисије је исказао кроз књижевни и публицистички рад. Аутор његовог животописа у „Босанској вили” Богдан Р. Милановић, забележио је и следеће: „Цио његов живот и није ништа друго, до ли само дворба и угодба високијем идеали-

ма: Српству и православљу”¹. У личности игумана Дионисија Миковића његови савременици најчешће су истицали честитост, скромност и самопрегоран, напоран рад који му је слабио крхко здравље.

„Силан дуг дугујем роду и цркви, па ваља да допринесем и ја бар камичак, на онај олтар јединства српског, основани у сваком племенитом и родољубном српском срцу; и да по дужности послужим својим скромним силама Богу и народу!” – одговарао је игуман Дионисије пријатељима, забринутим за његово здравље. Са фотографије коју је „Босанска вила” донела уз наведени животопис, гледа нас лепо, озбиљно, зрело мушко лице, смирена и блага прилика у скромној свештеничкој одори.

Дионисије Миковић се први пут јавио у „Босанској вили” 1887. године, и то као сакупљач. У броју 20. од 16. октобра објављена је народна песма *Ђевојка бор садила* „Из непечатане збирке српскијех народнијех пјесама Дионисија Миковића”. У напомени уз песму записивач је прибележио: „Ова се пјесма пјева у српској Боки Которској. Обично је пјевају женске: по двије и двије:

‘Бор садила, бор садила лијепа ђевојка
Бор садила, бор садила лијепа ђевојка.’

За првом, пјева и друга страна исти стих, и једнако га опетује.”²

Уредник „Босанске виле” Никола Т. Кашиковић и сам предани сакупљач народног блага, радо је отворио странице свог листа за усмено народно стваралаштво из Миковићевог завичаја. У списку „Вилиних” сарадника за 1887. годину, када се Миковић први пут јавио, Кашиковић је уз његово име уписао: „Управитељ манаст. Бање”. Наредне године, у 11. броју, „Вила” је објавила „Српску народну пјесму” *Бој за Суџорманом* из збирке Дионисија Миковића, забележену „од П.М. из црмничког села Глухог дола” - како је стајало у напомени уз песму. Народну песму испевану у десетерцу *Свети Саво и чобанин* из Миковићеве збирке, „Босанска вила” је објавила у двоброју 14/15 од 30. јула/15. августа 1897. године. Песму је, како сам записивач казује, чуо у Паштровићима од покојне мајке Стане. У „Вили” је штампано и занимљиво Миковићево објашњење уз наведену песму:

„У Боци Которској нема села, а ваља ни куће у којој се не прича о разним чудесима св. Саве. Ја сам сабрао лијеп број прича и пјесама. Предлог вриједног брата Србина римокатоличке вјере, ученог књижевника г. Вида Вулетића Вукасовића, у погледу сабирања све што се о св. Сави,

¹ Богдан Крајишник /Богдан Р. Милановић/: **Игуман Дионисије Миковић**. - Босанска вила, Сарајево, 30. IX 1898, XIII, 18, стр. 274.

² **Ђевојка бор садила**. Из непечатане збирке српскијех народнијех пјесама Дионисија Миковића. – Босанска вила, Сарајево, 16. X 1887, II, 20, стр. 318.

највишем српском апостолу, прича и пјева, радо усвајам, јер заиста, Српство се не би могло одужити светитељу љепшим и трајнијим спомеником. И двери „Српског Магазина”, док је под мојим уредништвом, биће свагда радо отворене овом дивном народном благу.”³

Миковић је „двери” свога годишњака држао отворене за благо из народне ризнице, те се „одужио” уреднику „Босанске виле” тако што је већ у првом броју „Српског магазина” за 1896. годину, из непечатане збирке Николе Т. Кашиковића објавио српску народну приповетку *Циџани у райу*, а у истом алманаху за наредну годину, народну песму *Поџибија кнеза Данила I Пећровића Њеџоша и узрок окупаација Босне и Херцеговине*.

У „Босанској вили” од 1888. до 1904. године објављено је и тринаест оригиналних радова Дионисија Миковића: поетских, прозних, етнографских, књижевно-критичких и културно-историјских. Његов најобимнији рад штампан у Кашиковићевом часопису свакако је изванредна студија о манастиру Режевићи: *Српско-православни св.-усјенски манастир Режевићи у Пљашћровићима у Боци Кошорској*. Ова својеврсна монографија манастира Режевићи излазила је у десет наставака 1899. године, од другог до последњег броја тог годишта „Виле”.

У жељи да оснажи сећање на заборављене духовне светиње свог завичаја и подсети на њихов културни значај и историјску улогу, игуман Дионисије је од 36 православних цркава и четири манастира одабрао манастир Режевићи.

„У јужној половини паштровске општине постоји село Катун /.../ Простор заузима око 3 km. Он је кршевит, бреговит, стрменит и раван /.../ По дну овог села постоји чаробна равница, посађена лозом, маслином, мурвом (дудом), смоквом, дуњом и другим разним питомим дрвећем. По врху ове равнице просјечен је ћесарски пут, који води од Будве до Бара. Под овим путем, а на најљепшем погледу на јадранско море, бијели се српско-православни Свето-успенски манастир Режевићи” – започиње Миковићево казивање. Враћајући се дубоко у прошлост, аутор нас подсећа на предања и легенде везане за постање и живот манастира. Гробови који се и данас налазе у околини манастира, сведоче да је на том месту била богомоља старих Грка и Римљана; предање каже да је крај манастира ишао пут у Стару Србију у доба српског краљевства и царства; у Паштровиће је 1226. године дошао у госте рођаку - млетачком дужду Риги Дандолу - српски краљ Стефан Првовенчани и, како легенда каже, том приликом саградио Светоуспенски храм. Историјска истина је

³ **Свети Саво и чобанин. Из збирке Игумана Дионисија Миковића. / Напомена/.** – Босанска вила, Сарајево, 30.VII /15. VIII 1897, XII, 14/15, стр. 222.

нешто друкчија, вели игуман Дионисије: цар Душан Силни саградио је на месту данашњег манастира црквицу Св. апостола и првомученика Стефана, око 1351. године према писаним траговима. На њој је архимандрит Димитрије Перезић извршио неопходне преправке материјалом из срушене св. стефанске цркве. Између 1844. и 1850. године у цркви је радила школа коју је држао Василије Перезић, доцније архимандрит и управитељ Светоникољског манастира Праскавице.

Аутор је прецизно цитирао писана документа која доказују да је манастир Режевић настао на месту светоуспенског храма који је подигао Стефан Првовенчани. Детаљан приказ унутрашњости манастира, опис фресака и садржај ризнице, датирање богослужбених књига и записи на њима, именик приложника са списком дарова, родослов братства од 1612. године - све то Миковићев рад сврстава међу најбоље културно-историјске прилоге ове врсте, те он представља поуздано сведочанство о развоју духовности на овим просторима.

Дионисије Миковић је објавио и књигу из црквене историје *Српско-јавославно Бококојорско владичанство* (Дубровник, 1907-8), о чему је „Босанска вила” известила у броју 8. из 1907. године. Српска краљевска академија наградила је овај рад из фонда архимандрита Нићифора Дучића са 30.000 динара у злату.

Етнографски прилог о свадбарским обичајима у Паштровићима под називом *Паштровска свадба*, који је аутор посветио паштровској омладини, „Босанска вила” је објављивала у једанаест наставака 1891. године. У првом чланку, некој врсти предговора (*Неколико ријечи у напред*), Миковић апелује на уједињење раскомаданог Српства, чување и неговање српске традиције и обичаја:

„На нашим обичајима могу ни оправдано завиђати далеко срећнији и напреднији народи; - Они су нам праотачки аманет”⁴.

Поред драгоцених података о традиционалним паштровским обичајима приликом ступања у брак, Миковић је причу обогатио и бројним пригодним песмама које су део свадбеног ритуала. Тако као шесту здравицу коју испијају сватови, аутор наводи следећу песму:

„Бисер брада, сребрна чаша
Бисер се рони, у чашу пада,
Свако га зрно по дукат ваља,
А с’једа брада два б’јела града!”⁵

Једна необична књижевна „крађа” везана је за наведени етнографски прилог објављен у „Босанској вили”. У 29. броју „Виле” од новем-

⁴ *Паштровска свадба*. Од Дионисија Миковића.- Босанска вила, Сарајево, 15.VI 1891, VI,13, стр. 202.

⁵ Исто.- Босанска вила, Сарајево,30.XI 1891,VI, 22, стр. 347.

бра 1892. године, објављена је белешка *Књижевна крађа*, у којој се загребачки часопис „*Vienas*” оптужује за фалсификат. Ево те белешке:

„У 47. бр. Загребачког „*Vienas*” саопштен је један одломак „Паштровске свадбе” Дионисија Миковића, што је лани излазила у Вили. То је она „вела попијевка”, са свим примједбама, као што је у Вили била. Њу је, вели испрени „*Vienas*” прибиљежио неки G.S.Vulović, да докаже хрватскоме свијету како још међу Хрватима живе неке „бугарштице”. Ако се то зове прибиљежити кад се што украде, па још српска пјесма а из српског листа – онда ми не знамо или боље „*Vienas*” не зна шта је учтивост. Бадава у таковијех занешењака није памет за двије ноге”⁶.

По стилу којим је писана белешка, вероватно је аутор сам уредник Никола Т. Кашиковић. Порука коју је „Босанска вила” упутила загребачком листу – више је него јасна.

У „Гласнику Земаљског музеја” у Сарајеву 1895. године, објављена је Миковићева студија *Свадебни обичаји у Ласџиви*, доцније преведена и објављена у Бечу (1901).

На страницама „Виле” објављено је пет песама Дионисија Миковића. На вест о смрти митрополита Леонтија Радуловића, „Вила” је на насловној страни 1. новембра 1888. године штампала песму *У сјомен Леонтију Радуловићу* од Дионисија Миковића.

Познати мостарски митрополит Леонтије Радуловић (1835-1888), након бројних грчких, био је први херцеговачки митрополит српске народности после укидања Пећке патријаршије. Монашки чин примио је у манастиру Дужи, а за време устанка Луке Вукаловића 1857. године, склонио се у Далмацију, где је у Задру похађао богословију. По повратку у Мостар 1864. године Турци су га ухватили и пешице спровели у Цариград, а потом у заточеништво у Триполи и Фезан где је провео пет година. Ослобођен је на интервенцију страних дипломата и настанио се на Цетињу. По аустроугарској окупацији Босне и Херцеговине, вратио се у Мостар где је 1879. године рукоположен за архимандрита, а 1888. за митрополита. Митрополит Леонтије Радуловић је, због своје честитости и родољубља, уживао велико поштовање у народу. Игуман Дионисије Миковић се пригодним стиховима опростио од њега на страницама „Виле”. Навешћемо последње две строфе песме:

„Мр’јет се мора, јер без смрти
Васкрсења било не би,
Ал’ кад д’јела у гроб неће
Митроношче, благо теби!

⁶ Аноним: *Књижевна крађа*. – Босанска вила, Сарајево, новембар 1892, VII, 29, стр. 455.

Бог да прости! А спомена
 Нестанут' ти неће красна:
 Док је неба, док је земље
 И докле је Срба часна!"⁷

Обележавајући пет стотина година од Косовске битке, „Босанска вила” је целе 1889. године објављивала прилоге везане за тај значајан догађај из српске историје. Свој прилог дао је и Дионисије Миковић песмом *Косово 1389-1889*, штампаном у „Вили” од 1. августа 1889.

Од Миковићевих поетских радова издвојићемо још песму *Своме срцу*, која је објављена на насловној страни Кашиковићевог часописа, у двоброју 6/7 од 10/20. марта 1893. године. Песма је посвећена манастиру Ђурђеви Ступови, а повод је објаснио сам аутор у напомени уз песму: „Приликом гласа да је Њ. В. Султан Абдул Хамид допустио да у Ђурђевим Ступовима звони звоно, те је последице толико чемерног доба, зазвонило први пут на Божић: 1893.”⁸ Очито је звук звона, који се после мука од четири века поново разлио из немањићког манастира, снажно одјекнуо у свести српског народа. Да ли је то била најјава дуго чекане слободе?

Дионисије Миковић је у „Босанској вили” објавио и четири приповетке: *Ја и она* (1888), *Збогом мајко* (1889), *Појих своју крв* (1889) и *Мара Мушовићка* (1904). Писане су реалистичким стилем, на народну. Аутор је у средиште приповедања ставио личности и места из свог завичаја, описујући догађаје из прошлости, из турског времена.

На насловној страни „Босанске виле” од 15. фебруара 1897. године, објављен је животопис српског књижевника Вида Вулетића-Вукасовића из пера Дионисија Миковића. За Вида Вулетића-Вукасовића, рођеног 1853. године у Брсечинама код Дубровника, аутор вели да је „врли трудбеник на српској књижи и српској народној просвјети”. Порекло води од угледне српске породице из Граца, у Херцеговини, где су његови рођаци, у време Херцеговачког устанка, ратовали против Турака. Иако крштен у римокатоличкој цркви, Вид је остао веран историји и традицији свога дома, као што су му стари били – записао је његов биограф у „Вили”. Учитељ по образовању, историчар, сакупљач народних умотворина и етнограф по опредељењу Вид Вулетић-Вукасовић је био сарадник најпознатијих листова и часописа свога времена, међу којима: „Slovinca”, „Јавора”, „Зоре”, „Дубровника”, „Бршљана”, као и Кашиковићево „Босанске виле” и Миковићевог „Српског магазина”.

⁷ Дионисије Миковић: **У спомен Леонтију Радуловићу**. – Босанска вила, Сарајево, 1. XI 1888, III, 21, стр. 321.

⁸ Дионисије Миковић: **Своме срцу. /Напомена/**. – Босанска вила, Сарајево, 10/20. III 1893. VIII, 6/7, стр. 73.

Миковић је оставио и занимљиво сведочанство о личној Вукасовићевој библиотеци. „Наш Вид има красну књижницу и збирку старина. Кад сам му 13. априла 1892. год. у кућу ушао, мени се чинило, да сам ушао у какав музеј! Он о свакој старини приповиједа, као да из књиге чита. Међу старинама држи и наше српске јавор-гусле.”⁹ У биографији аутор је набројао и признања која је В. В. Вукасовић добио за свој истраживачки рад. Текст одише поштовањем и дивљењем према личности и значајном послу којим се овај будући академик бавио.

Кашиковић је у „Босанској вили” штампао још једну биографију из пера Дионисија Миковића. У броју 11. од 1. јуна 1889. године, у рубрици „Листак”, објављен је кратак животопис Филипа Петровића Његоша, начелника Министарства грађевина и „предсједника” цетињске читаонице, као пропратни текст уз његову фотографију објављену у истом броју „Виле”. Филип се родио 1856. године „на огњишту Његошеве поезије, под крилима ловћенске виле” у породици „витешког кнеза – пјесника Николе I”, како Миковић бележи, од оца Пера Јакова Петровића и мајке Горде Врбице. Богословске науке изучио је на Цетињу, а истакао се јунаштвом у црногорско-турском рату. Учествовао је у боју на Вучјем Долу, где је задобио две ране. Његову храброст опевао је Филип Ј. Ковачевић, посветивши му и своју збирку песама *Српство*, штампану у Бечу 1883. године. Господар Црне Горе, кнез Никола, одликовао га је највишим одличјима за исказану храброст.

Филип Петровић Његош се после рата, бележи Миковић, оженио јединицом војводе Марка Миљанова, Анђелијом. Поред рада у министарству, Филип се ангажовао на унапређењу просвете. Отуда је 1888. године „Друштво цетињске читаонице” одлучило да га изабере за председника „и нема сумње, да ће се он тога оправданог повјерења достојним показати, радом за њен бољитак” – закључио је Миковић на крају белешке о Филипу Петровићу Његошу.

Поред већ поменутог животописа Дионисија Миковића од Богдана Р. Милановића, у „Босанској вили” су објављена и два осврта на његов књижевни и публицистички рад.

У првом броју „Виле” из 1893. године изишао је приказ Миковићеве књиге *Иларион Роџановић црногорско-брдски митрополит*, објављене у Новом Саду, 1891. године. Аутор приказа, потписан иницијалом „Ј.”, вели да је „књижица написана занимљиво, али само одвећ укратко”. Сматрајући да је рад црногорског митрополита Илариона Роџановића, на црквеном и просветном пољу заслуживао више простора, аутор је навео, да половину Миковићеве књиге чини живот и рад митрополита, а

⁹ Д./ионисије/ Миковић: **Вид Вулетић-Вукасовић, српски књижевник.** – Босанска вила, Сарајево, 15. II 1897, XII, 3, стр.34.

да остали простор заузимају беседе изговорене на погребу покојникову. Примедба је оправдана.

Митрополит Иларион Рогановић (1828-1882) представља значајну личност у културном животу Црне Горе. Учен и образован свештеник, Иларион је за епископа рукоположен у Петрограду, а после повлачења митрополита Никанора, кнез Никола га поставља за црногорског митрополита, 1860. године. Радио је на реорганизацији и уређењу парохија и увео је ново устројство митрополије. „Ратно” свештенство заменио је образованим и школованим кадром, завео је вођење записа о парохијалном звању, а најрадикалнија мера била је уступање највећег дела манастирских прихода за отварање и издржавање народних основних школа. Митрополит Иларион је освештао 45 цркава и рукоположио 119 свештеника; његовим заузимањем многе цркве су снабдевене књигама, те су прерасле у духовне и културне центре.

Аутор приказа Миковићеве књиге о митрополиту Илариону Рогановићу посебно је похвалио језик којим је књига написана.

„Босанска вила” је у првом броју из 1897. године, у рубрици „Листак” објавила опширан приказа прве свеске Миковићевог алманаха „Српски магазин” за 1896. годину. Аутор приказа, потписан псеудонимом „Алм Омладински”, био је др Александар Љ. Митровић. Херцеговљанин Александар Љ. Митровић (1870-1921), доктор права и неуморни национални радник, неустрашиви борац за препород српске културе на народном језику. Постављен је за уредника часописа „Српски глас” у Задру, 1897. године, након смрти прослављеног уредника „Гласа”, Саве Бјелановића.

Одмах на почетку „Вилиног” текста, Митровић је изразио похвале уреднику „Магазина”:

„Још лањске године обрадовао нас је честити српски књижевник и скромни игуман Дионисије Миковић, да ће да понови издавање тог старог српског *Маџазина*, али у ширем обиму, јер му намјера није била, да скупи обим на само наше приморје, већ да загрли цијело Српство, тако да ми у овој првој години новог препорођеног *Маџазина* видимо гдје се око њега скупише новији и старији књижевници из свијех крајева, гдје Србин живи. А кад помислимо, да је издавач и уредник овога часописа скромни православни игуман, сиромашног српског манастира, који својим скученијем приходима једва може да подмири најпрече своје потребе, тада морамо да се дивимо и особитом прегалаштву његовог издавача”.¹⁰

¹⁰ Алм Омладински /Александар Митровић/: *Српски магазин*. – Босанска вила, Сарајево, 15. I 1897, XII, 1, стр. 10-11.

Аутор је дао исцрпан садржај „Магазина”, набрајајући прилоге по рубрикама. Изванредно књижевноисторијско образовање Александра Митровића огледа се у зналачким коментарима литерарних и етнографских текстова, као и у кратким освртима на њихове ауторе. На крају приказа, хвалећи пожртвовани и истрајни рад уредника Дионисија Миковића и прегалаштво његовог издавача „у китњастоме Срему”, Митровић је препоручио годишњак као најбоље штиво.

Дионисије Миковић се „одужио” власнику и уреднику „Босанске виле” Николи Т. Кашиковићу објављујући у „Српском магазину” за 1896. годину приказ његовог часописа. Он „Босанску вилу” назива „дивним алемом у српској књижевности” који вазда светли и служи „роду и вјери”. Очито је Кашиковићева „Босанска вила” била програмски узор који је Миковић следио у уређивању „Српског магазина”. Оно што је било заједничко уредницима ових српских гласила, била је окренутост историји и традицији, вери и нацији – као неопходним ослоњцима за јачање свести и буђење вере поробљеног српског народа.

Због свог националног рада и Кашиковић и Миковић су били прогањани и затварани од стране аустријског режима. Обојица су по избијању Првог светског рата допали робије. Дионисије Миковић је 1914. године био оптужен као „књижевни пропагатор Србије” и осуђен у Котору на пет година затвора (због болести затвор је замењен кућним притвором). Никола Кашиковић је ухапшен после Видовданског атентата, када је уништена и редакција „Босанске виле”, и осуђен је на десет година тешке робије на злогласним „велеиздајничким” процесима у Сарајеву.

Три деценије доцније, Миковић је по избијању Другог светског рата поново доживео прогон, овога пута од италијанских окупатора. Године 1941. био је приморан да напусти Рисан и манастир Бању у којем је провео више од пола века. Умро је наредне године, не дочекавши слободу.

Игуман Дионисије Миковић, свештеник, публициста, књижевник, етнограф, национални радник и осведочени борац за ослобођење и уједињење Српства, у историји знаменитих Бокеља заузима посебно место. Објављујући његов животопис на насловној страни „Босанске виле”, Никола Т. Кашиковић га је уврстио у знамените Србе и уписао његово име у „Вилин” поменик, потомцима за незаборав.

ЛИТЕРАТУРА

Часопис „Босанска вила”, Сарајево, годишта 1886-1914.

Годишњак „Српски магазин”, годишта 1896-1897.

Станојевић, Станоје: Народна енциклопедија. Српско-хрватско-словеначка, књ. 1-4, Библиографски завод д.д, Загреб, /1927/-1929.

Шуковић, Радивоје: Црногорски алманаси и календари (1835-1914).

Књижевноисторијска обрада са библиографијом, Централна народна Библиотека СР Црне Горе „Ђурђе Црнојевић”, Цетиње, 1980.

Leksikon pisaca Jugoslavije, IV, Matica srpska, Novi Sad, 1997.

Живот и стваралаштво Николе Т. Кашиковића (са персоналном библиографијом) / Борјанка Трајковић, докторска дисертација одбрањена на Филозофском факултету Универзитета у Српском Сарајеву 2003. године, нештампани рад.

Borjanka TRAJKOVIC

SUMMARY

Dionisije Mikovic (1861-1942) the prior of the Risan monastery Banja, was one of the most significant cultural workers of Boka at the end of XIXth and the beginning of the XXth century.

Mikovic was engaged with literary, editorial, collecting and ethnographic work. His first published text was in 1881 in the periodical "Slovinac" and later he published in "Javor", "Srpski list", "Glas Crnogorca", "Dubrovnik", "Luca" and others. He was the editor of annual "Srpski magazin" for the years 1896 and 1897 and illustrated calendar "Boka" from 1910 to 1914.

In "Bosanska vila" (Sarajevo 1885-1914) he published his first text in 1887 as a collector of folk heritage. As well as the editor of "Bosanska vila" Nikola T. Kasikovic, Dionisije Mikovic had an immense collection of folk literature: folk songs and stories that remained as manuscript. In mentioned Kasikovic's periodical, Mikovic published from 1888 to 1904 thirteen original works: poetical, prosaic, ethnographic, literary critical and cultural-historical.

The work of Dionisije Mikovic for "Bosanska vila" and her editor is the result of professional appreciation of two writers and colleagues, also of similar national ideas and struggle for the freedom and unitedness of Serbian people.

(Превод Вера Црљић)